

MŪSŲ LIETUVA

NR. 48 (1479) - SEMANÁRIO - 1976 M. GRUODIS - DEZEMBRO 2 D. - 1,50 kr.
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

LIETUVIŲ IMIGRACIJOS BRAZILIJON 50-METIS (1926—1976)

Gyvenimas vienoje dimensijoje

Neretai girdime kalbant apie vienos dimensijos žmogų. Kas jis? Ar tai koks naujo tipo antžmogis? Anaiptol! Naujas tėra tiktai žodis, o žmogus — senas. Modernioje kalboje dimensija pradėta vadinti plotmė, sritis. Atsirado meno dimensija, fizinė dimensija, dvasinė dimensija ir taip toliau. Tuo norima pasakyti, kad gyvenimas nėra monotoniška vieno matavimo linija, o vingiuotas kelias, vedęs per įvairias sritis ir pasiekias net antgamtinę sritį.

Jei sakoma, kad žmogus gyvena vienoje dimensijoje, tai reiškia jis ribojasi tiktai žemės gyvenimu. Tokio tipo žmonių yra buvę visais laikais. Tik vienoje epochoje jų būna mažiau, kitoje — daugiau. Dabarties epochoje jie yra labai gausūs. Dėlto galime sakyti, kad modernūs žmogus yra vienos dimensijos gyventojas, būtent, žemiškosios. Antgamtinė dimensija jam yra svetima, neįtikima, nepasiekiamą. Jo tėvynė yra žemė, kuri maitina, globoja, saugo. Dėlto jis toje žemėje įsitvirtina, stato didžiausius miestus, modernia technika apvaldo ją, palenkia savo valiai ir jaučiasi žmogumi-valdovu. Tuo būdu vienoje dimensijoje išsitemia visas jo gyvenimas.

Žiūrint į tokį gyvenimą, susidaro įspūdis, kad tai labai plataus masto kelias, vainikuojamas didžiais laimėjimais. Deja, giliau pažvelgus matyti, kad tai siauras gyvenimas, palyginus su galimybėmis, kurias teikia antroji dimensija, būtent, antgamtinė. Siauras jis yra todėl, kad žmogaus horizontas, užuot pakilęs virš žemės ribos, įstriniga žemėn.

Tai primena žmogų, kuris visą gyvenimą nepakelia savo akių augštin. Prancūzų kunigas Fontaine pasakoja apie žmogų, kuris kartą rado pamestą ant žemės sidabrinį dolerį. Nuo to momento jis liko sužavėtas žeme, ir jo akys nuolat slankiojo

žemės paviršiumi, jieskodamos naujų radinių. Per 30 savo gyvenimo metų jis rado 350 dolerių ir 37 centus, 18,478 sagas, 14,369 segtukus.

Tai turtas, kurį sukrovė siauras, vienos dimensijos žmogus. Žinoma, minėtasis atvejis tėra kraštutinė iliustracija. Prileiskime, kad kitas apskresnis žmogus, gyvendamas vien žemiškoje dimensijoje, sukrovė milijoninį turtą. Ar tuo būdu jo gyvenimas pasidarė turiningas, prasmingas, vertingas ir laime vainikuotas? Anaiptol! Jei žemė būtų auksinė, jei žmogaus rūmai būtų deimantiniai, nuo to gyvenimas nė kiek nepasidarytų turiningesnis ar prasmingesnis. Prisiminkime aną magišką pasakos žmogų, kurio rankų palietimu viskas tapdavo auksu, neišskiriant nė jo valgio. Auksinis jo gyvenimas tapo tikra nelaimė. Jis prašėsi gražinamas į paprastą žmogaus buitį.

Vienos dimensijos gyvenimas, koks jis bebūtų, negali būti nei turiningas, nei prasmingas, nei laimingas. Kodėl? Ar vien dėlto, kad žemės dimensija negali pilnai patenkinti žmogaus? Nebūtinai. Vienos dimensijos gyvenimas negali būti prasmingas dėlto, kad negali išspręsti pagrindinių žmogaus problemų. Jis negali parodyti jam gyvenimo tikslo, negali nušviesti kančios mįslės, nepajėgia duoti pilnutinės prasmės. Vienos dimensijos gyvenimas yra persiauras, kad galėtų išžvelgti dalykus, kurie yra virš jo horizonto. Jis nepajėgia matyti gyvenimo tikslo, nes jis glūdi už žemiškosios dimensijos ribos. Jis nepajėgia išžvelgti gyvenimo prasmės, nes pastaroji slypi už jo horizonto. Jis negali nušviesti kančios misterijos, nes jos šviesa spindi anapus žemiškosios ribos.

Pagaliam jis visai nepajėgia suprasti mirties misterijos ir jos akivaizdoje pasijunta visai bejėgis. Dėlto nenuostabu buvo girdėti apie senosios išsivijos

Komunistinė ir kapitalistinė valstybė skaičiais

Washingtonas. — Niekada daugiau nebegirdėti apie Chruščiovo kadaisė skelbtą Vakarų palaidojimą ir pasigyrimą, kad Sovietų Rusija pralenks Ameriką. Nepaisant, kiek Sovietai girtusi, jos 1975 m. metinė gamyba siekė tik 750 bil. dolerių vertės ir tai yra tik pusė to, kas pasiekta Amerikoje. Ekonomistų žiniomis, Amerikos ekonominis metinis augimas yra 6.3 proc., o Sov. Rusijos tik 4.5 proc. Palyginus gyvenimo standartą, Sovietų Rusija yra atsilikusi daugiau 50 metų. Sov. Rusijoje dabartinis gyvenimo lygis yra toks, koks jis Amerikoje buvo 1920 m.

Kiek kas ko turi

Jeigu Amerikoje dviem gyventojam tenka 1 automobilis, tai Sov. Rusijoje vienas automobilis tenka 1000 žmonių. Televizijos aparatų Amerikoje vienas tenka dviem žmonėm, o Sov. Rusijoje vienas penkiem. Butų atžvilgiu Amerika stovi nepalyginamai geriau. Amerikos, palyginus su Rusija, gyventojai turi pustrečio karto daugiau erdvės. Du trečdaliai Amerikos šeimų turi nuosavus namus.

Iš antros pusės, Sov. Rusijos gaminiai yra labai menkos vertės ir greit išsina iš apyvartos. Apie Sov. Rusijos gaminius daug skundų randama jų pačių spaudoje. Kolchozinis ūkininkavimas yra tiesiog Sov. Rusijos rykštė. Sov. Sąjungos kolchozininkas teišmaitina tik 7.5 asmenis, gi Amerikos farmeris maitina 48.5 asmenų. Kad Sov. Sąjungoje trūksta privačios iniciatyvos rodo ir tai, kad Sovietų Rusijoje yra tik 3 proc. žemės privačiose rankose, tačiau tie trys procentai pagamina visą ketvirtadalį maisto produktų. Oficiali statistika rodo, kad Sov. Rusijoje išauginama tiek pat daržovių, kiek Amerikoje, bet kai reikia, tai Sovietijoje daržo-

lietuvų būrelį, patekusį į vien žemiškosios dimensijos gyvenimą. Kai mirė vienas jų artimas draugas, jie nežinojo nė kaip su juo atsiveikinti. Susirinkę į laidotuvių namus, jie sudainavo dainą "Sudiev, kvietkeli, tu brangiausias..." Kitiems tai atrodė juokinga, nors iš tikrųjų tai buvo praktinė išraiška siauro, nuprasmino vienos dimensijos gyvenimo. Pr. G.

Tėviškės Žiburiai

vių negalima rasti. Ir esą blogiausia, kad centriniai planuotojai, o ne vartotojai, nusprendžia, ko kraštui labiausia reikia.

Auto pramonėje per pastaruosius metus Sov. Sąjunga labai pašoko pirmyn, nuo 344,000 automobilių metinės gamybos praeitais metais pasiekė 1.3 mil. automašinių, bet, manoma, kad ateityje gamyba per metus paugs daugiau kaip 8 procentus.

Kas kiek už ką dirba

Palyginus, kiek žmogus dirba minučių Sovietijoje ir kiek Amerikoje, kad apsirengtų ar įsigytų reikiamų daiktų, yra didelis skirtumas Sov. Rusijos nenaudai. Amerikoje nor's nusipirkti vyrišką eilutę dirba 25 val., o Sov. Rusijoje 106 val. Nailonines kojines norėdama įsigyti rusė dirba 144 min., kai tuo tarpu Amerikoje tik 14 min. Jeigu Amerikoje už skelbiama mašiną tenka dirbti 52 val., tai Sovietų Rusijoje 432 val., o už televiziją Sov. Rusijoje reikia dirbti net 780 val., kai Amerikoje tik 84 valandas. Net ir už gazobną Sovietų Rusijoje reikia dirbti ilgiau, pigesnis tik transportas autobusais ir šiek tiek lėktuvais.

1975 m. Sov. Rusija pagamino 1.2 mil. automašinių, Amerika 6.7 mil. Sov. Rusija išaugino grūdų 154 mil. tonų, o Amerika 273 mil. tonų. Mėsos Sov. Rusija pagamino 16.7 mil. tonų, o JAV 23.2 mil. tonų. Bet kai kur Sov. Rusija pralenkia Ameriką, pvz. 1975 m. JAV plieno pagamino 116.6 mil. tonų, o Sov. Rusija 155 mil. tonų. Taip pat Sov. Rusija pagamino daugiau alyvos, 9.9 mil. statinių per dieną, kai JAV tik 8.4 mil. statinių per dieną.

Iš viso, skaičiai, kuriuos pateikia "U.S. News & World Report" žurnalas, rugsėjo 27 d. laidoje, rodo, kad Amerika ekonomijoje yra labai toli palikusi Sov. Rusiją, nes socializmas nėra pajėgus žygiuoti su laisvuju kapitalizmu.

Draugas

OKUP. LIETUVOJE

— Bonifacų bažnyčia Vilniuje atremontuota ir paversta koncertų sale. Viena čekų firma pastatė vargonus. Jau suruočtas pirmasis "bandomasis" koncertas. Artimiausiu laiku čia bus pradėti kamerinės ir klasikinės muzikos koncertai.

Žygis į laisvę sovietiniu lėktuvu

Rasa
Razgaitienė

Brazinskai pasakoja apie savo užmojų, gyvenimą Turkijoje ir nuotykingą kelionę Amerikon

Rugsėjo 22 d., 7 v.v., p.p. Valiūnų namuose, New Rochelle, Niujorke, įvyko spaudos ir radijo bendradarbių konferencija su Pranu ir Algirdu Brazinskais. Didžiajame bibliotekos kambaryje susirinkusiems atstovams iš Niujorko, Hartfordo, Bostono ir net Toronto dr. K. J. Valiūnas, VLIKo pirmininkas, pristatė Praną ir Algirdą Brazinskus bei Algirdo žmoną Bernadetą Miliauskaitę - Brazinskiene, kurią jis tik neseniai vedė.

Konferenciją pradėjo Pranas Brazinskas, perskaitydamas šešių puslapių pareiškimą, kuriame apibūdino savo gyvenimą, patriotinę veiklą, žygį į laisvąjį pasaulį ir išreiškė padėką visiems, kurie jiems padėjo.

Sekė įvairūs klausimai, kurių buvo nemažai. Į juos atsakė Algirdas, tik retkarčiais tėvui negarsiai patikslinant kokią nors detalę. Nė vieno klausimo nesibaidė, greit išdėstydamas mintis, nuomones ir ypatingai faktus. Bernadeta nedalyvavo klausimų atsakyme, tačiau į ją tiesiogiai klausimai ir nebuvo kreipiami. Už ją atsakė vyras.

Du pagrindiniai klausimai lietuvių gyvenimą Turkijoje ir atvykimą į Ameriką.

Gyvenimas Turkijoje

1970 m. spalio 15 d. jie nusileido Trabzone, Turkijoje, kuri jiems pasidarė lyg ir antrą tėvynę. Jie jautėsi lyg antrą sykį atgimę ir rado valdžią bei žmones, suprantančius jų padėtį. Visiems aiškino ir pasakojo apie Lietuvą, rusišką jos okupaciją ir asmeninę kovą. Jie buvo priimti broliškai, o augščiausias teismas patvirtino politinę globą. Tik dėl rusų spaudimo ir vidinės krizės turkų valdžioje 1971 m. kovo 8 d. buvo sudaryta specialioji teismo komisija, kuri panaikino politinę globą. Jiems grėsė didelis pavojus iki kovo 12 d., kai įvyko perversmas. Tada jų bylos eiga buvo pakeista ir įvesta į naujas vėžes. Atvykęs dr. Valiūnas pasamdė advokatą, ir Turkija atsisakė juos išduoti.

1973 m. rudens amnestijos dėka (minint Turkijos respublikos 50 metų sukaktį) jie buvo paleisti iš kalėjimo. Laisvi išėjo, tačiau neturėjo kur eiti. Tėvui ir sūnui Turkijos policija suteikė laikinę globą, nors ji ir nebuvo tokia, kokios jie norėjo. Gyveno maždaug 300 kilometrų į rytus nuo Ankaros pabėgėlių stovykloje, kurią jie laikė nauju kalėjimu.

1975 m. balandžio mėnesį grįžo nuverstoji valdžia. Nors ji nebebuvo tokia stipri kaip anksčiau, įvykiai visvien blogėjo. Ap-

VLIKo pirm. dr. K. J. VALIŪNAS pradeda spaudos konferenciją savo rezidencijoje Niujorke Brazinskių atvykimo proga. Sėdi Algirdas Brazinskas, jo žmona Bernadeta Brazinskiene, Pranas Brazinskas. Nuotr. L. Tamošaičio

sauga buvo sustiprinta ir trukdomi ryšiai. Vienas gudas, kuris su jais stovykloje gyveno, 1975 m. lapkričio 3 d. buvo išduotas rusams. Kipro karas 1974 m. vasarą taip pat jiems pakenkė. Turkijos ryšiai su Amerika silpnėjo, o su Rusija stiprėjo. Kosyginas, lankydamasis Turkijoje 1975 m. gruodžio mėnesį, savo pareiškime reikalavo, kad būtų išduoti lėktuvo pagrobėjai.

Jie patys jautė ir buvo draugų informuojami apie vyriausybės planus. Pagaliau 1976 m. birželio 23 d. rytą jų draugas, Krymo totorius, kuris buvo augštas turkų policijos pareigūnas, jiems pranešė apie slaptus dokumentus, gautus iš Ankaros. Jis pasakė: bėkit, nes ši vakarą būsit išduoti.

Pabėgimas

Pietų pertraukos metu jie pro stogą iš stovyklos pabėgo. Keliaavo dieną ir naktį aplinkiniais keliais, nes žinojo, kad policija užkirs pagrindinius kelius. Vyko autobusais, taksiais ir net vežimais. Birželio 24 d. rytą pasiekė Ankarą ir 8 v. jau buvo prie Amerikos ambasados, kurią saugojo turkų saugumiečiai. Einantiems pro vartus sargybinis liepė sustoti. Jie dėjosi nesuprantant turkiškai ir žengė toliau. Pribėgus trim ginkluotiems sargybiniam, jie sustojo ir angliškai pasakė, kad jie yra Amerikos piliečiai, norintys pasikalbėti su knosule. Kai paprašė parodyti dokumentus, Algirdas atsakė, kad jis studentas ir juos paliko viešbutyje; į ambasadą atėjęs pasitikrinti ar jam yra laiškų.

Saugumiečiai turkiškai tarėsi ką daryti su tais amerikiečiais. Brazinskai girdėjo, kaip vienas kitam sakė: "Velniai nematę, praleiskim juos, nereikės rašyti akto". Angliškai paklausė Algirdą pavardės. Jis atsakė: — "John Brown". Tokiu būdu jie buvo įleisti į ambasadą.

Viduj juos praleido Amerikos marinas. Konsulė Jane Whitney juos priėmė ir norėjo jiems padėti. Jiems viską angliškai papasakojo ir surašius, ji nuėjo pas ambasadorių William Macomber. Po poros valandų pasitarimo ji grįžus pareiškė: "I need a Coke". Esą ambasadorius leidžia jiems pasilikti ambasadoje.

Jie ten išbuvo tris dienas. Pranas Brazinskas bandė nusizudyti, bet buvo marinų sulaukymas ir pajėgė tik susižeisti. Iš pradžių buvo planuojama juos išvežti į Amerikos karo aviacijos bazę prie Ankaros ir iš ten nugabenti į Ameriką, tačiau tas planas buvo Vašingtono įsakymu atšauktas.

Turkai reikalavo, kad Brazinskai pasiduotų, bet Amerikos ambasada reikalavo iš turkų valdžios tam tikrų garantijų. Po ilgų kalbų išgautos trys garantijos: 1. Brazinskai nebus išduoti rusams, 2. jie nebus baudžiami už pabėgimą iš stovyklos ir 3. jiems bus leista kaip galint greičiau išvykti į tą laisvą šalį, kurią jie pasirinks. Jie tom garantijom netikėjo, tačiau pats ambasadorius užtikrino, kad tos garantijos ne tik jiems duodamos, bet ir Amerikos vyriausybei.

Trečią dieną, 4 v.r., jie kartu su ambasadorium ir konsule buvo išvežti limuzinu į aikštę, kur juos sutiko turkų policija. Brazinskai ten pasirašė dokumentus, kurie rodė, kad jie savanoriškai pasiduoda. Toliau, lydimi policijos automobilių, jie su "minibus", kuriame taip pat sėdėjo septyni saugumiečiai, buvo nuvežti į gerą, modernią liginę Istanbule.

Jie dvi savaites išbuvo atskirose patalpose, saugojami trijų saugumiečių, kurie keitėsi kas aštuonias valandas. Spauda buvo vengiama ir neprileidžiama, bet apie juos ir Lietuvą rašė visi turkų laikraščiai pirmuose puslapiuose.

Kelionė į laisvę

Liepos 11 d., 6 v.r., atsivėrė durys ir įėjo būrys saugumiečių, žurnalistų ir fotografų. Brazinskam buvo pasakyta: "Būsit išvežti į Romą". Mat, liepos 10 d. vidaus reikalų ministeris buvo oficialiai paskelbęs, kad Brazinskai laisvi pagal turkų teismo sprendimą. Jie autobusu, pilnu žurnalistų, keliavo į aerodromą. Ten, atskirame kabinete, buvo toliau apklausinėjami ir fotografuojami. Vienas saugumietis jiems įteikė turkiškus pasus ir "Pan Am" lėktuvų linijos bilietus. Jie išskrido į Romą 9.30 v.r. kartu su M. Rudiene, BALFo pirmininke.

Praleidus tris savaites Romoje, nes buvo sunkumų vizą gauti, rugpjūčio 5 d. Lietuvos leiko dr. Felikso Zubro dėka jie pagaliau gavo vizas į Venecuelą. Ta dieną, vėl lydimi M. Ru-

PAVERGTOJE TĖVYNEJE

SPORTAS LIETUVOJE

Poolimpinėse plaukymo varžybose Italijos mieste Peskara dalyvavo ir Arvydas Juozaitis. Čia jis plaukė 100 m krūtine ir laimėjo I vietą. Jo laikas — 1:05,82 buvo kiek blogesnis už olimpinio bronzos medalio laiką — 1:04,23.

Ispanijoje pasibaigė VII-sios Europos jaunių krepšinio pirmenybės, kuriose I v. laimėjo Jugoslavija, baiginiame žaidime įveikusi Sov. Sąjungą 92:83 (44:48). Sovietų rinktinėje žaidė Kauno žalgirietis Darius Laskys.

Maždaug tuo pačiu laiku Lenkijoje įvyko Europos mergaičių krepšinio pirmenybės. Kaunietė Irena Kestenytė žaidė Sov. Sąjungos rinktinėje, kuri laimėjo I v.

Vilniaus moksleivis A. Čereška dalyvavo tarptautinėse džiuo imtynėse Lenkijoje ir sunkiasvorių klasėje laimėjo I v.

Kuboje buvo surengtos komunistinių šalių bokso varžybos, kuriose dalyvavo Algimantas Kondratas. Čia jis pusvidutinio sv. grupėje laimėjo I v.

Vilnietis Algirdas Jančiauskas Turkijoje įvykusiose Europos jaunių bokso pirmenybėse laimėjo I v. pus-sunkio svorio grupėje ir tapo Europos meisteriu.

Kauno žalgirio komanda rugsėjo mėnesį viešėjo Sirijoje. Damaske žalgiriečiai žaidė dvi rungtynes, kurias laimėjo 96:83 ir 83:51 pasekmėmis. Pagal komandos trenerio Stepo Butauto pranešimą, teko žaisti vakarais, esant 37° karščio. Aikštelės buvo atviros ir padengtos plytelėmis. Vėjas apnešdavo aikšteles smėliu. Žaisti buvo slidu ir pavojinga.

"RUDENS GERYBES-76"

Respublikinę parodą tokiu pavadinimu Kauno sporto halėje rugsėjo 24-30 d.d. surengė daržininkai ir sodininkai bei šios srities specializuoti ūkiai. Naujų daržovių ir vaisių rūšių atvežė Vytėnų sodininkystės-daržininkystės bandymų stoties darbuotojai. Daug vietos parodoje užėmė bitininkystės skyrius. Lietuvoje dabar yra 886 bitynai su 59.000 bičių šeimų, kurių kiekviena vidutiniškai davė po 7,4 kilogramo medaus. Iš Lletkoopsąjungos informacijos paaiškėjo, kad šiemet Lietuvoje supirka 93.841 tona vaisių ir uogų, 329 tonos grybų, 40.592 tonos daržovių. Parodą atidarė žemės ūkio ministerio pavaduotojas V. Sankauskas, o ją aplankė kompartijos I sekr. P. Griškevičius ir kiti partijos bei valdžios pareigūnai.

SVEČIAI IŠ AZIJOS

Spalio pradžioje okupuotoj Lietuvoj lankėsi komunistinio Vietnamo ir Laoso žurnalistų delegacija. Ją sudarė vietnamiečių žurnalistų vicepirm. T. Dukas, Vietnamo ambasados Maskvoj pareigūnas N. D. Hungas, Laoso kompartijos oficiozo "Liaudies Balsas" vyr. red. K. Čantasenis, kuris taip pat yra ir Laoso informacijos ministerijos referentas. Propagandistam iš Pietryčių Azijos buvo leista susipažinti su Vilium, Kaunu, S. Nėries kolchozu Kauno rajone. Jie taipgi lankėsi "Tiesos" redakcijoje, susitiko su Lietuvos žurnalistų Sąjungos valdybos sekretoriato nariais. Svečius labiausiai domino dešimtojo penkmečio užduočių vykdymas.

Ž Y G I S

I L A I S V E . . .

(iš 2 psl.)

dienes, jie išskrido į Karakas, kur juos pasitiko pats dr. Zubras.

Po to juos perėmė lietuviai ir apgyvendino pas kun. Antaną Perkumą Lietuvių Centre. Pajutę Kubos komunistų ir rusų agentų pavojų, jie savarankiškai suplanavo išvykimą į Ameriką. Norėjo legaliai vykti per Kanadą, nes pagal Turkijos ir Kanados sutartį turkų piliečiai gali vykti kaip turistai tik su pasu, be vizos. Kadangi nėra tiesioginio skridimo iš Karakas į Kanadą, jie turėjo skristi per Niujorką.

Kai rugpjūčio 24 d. jie nusileido "Pan Am" lėktuvu Kennedy aerodrome, sužinojo, kad "Pan Am" neskrenda į Torontą ir kad turės skristi "American Airlines" lėktuvu. O tos oro linijos lėktuvai skrido iš kito aerodromo — La Guardia. Jiems buvo nurodyta eiti devintu koridorium į malūnsparnių stotį, iš kurios galės skristi į La Guardia aerodromą.

Beeidami pasimetė ir atsidūrė lauke. Pasinaudodami proga, pasiėmė taksį ir nuvažiavo pas gen. Lietuvos konsulą Anicetą Simutį, kur įvyko jaudinantis momentas — ten netikėtai susitiko ir su Simu Kudirka. Pranas Brazinskas liko Niujorke pas dr. Valiūną, o Algirdas nuvyko pas savo sužadėtinę Bernadetą į Worcesterį, Mass.

Bernadeta Birutė Miliauskaitė - Brazinskienė yra Amerikoje gimusi lietuvaitė. Ji studijuoja kalbas, yra ateitininkė ir mokytoja lituanistinėje mokykloje.

Jinai Algirdui 1973 m. Kalėdų proga pasiuntė lietuvišką kalėdinį sveikinimą. Jis jai už tai padėkojo laišku. Jie apsikėitė nuotraukom, ir jų ryšys nuo to laiko vis stiprėjo. Kai Algirdas atvyko į Ameriką, jie susituokė rugsėjo 2 d.

Teisinė padėtis

Nors tik labai maža grupelė žinojo apie Brazinskių buvimą

Amerikoje tuo laiku, Algirdas buvo suimtas savo žmonos bute rugsėjo 15 d. ir apkaltintas nelegaliu įvažiavimu į Ameriką. Jis praleido tris dienas kalėjime, kol \$5.000 užstatą sumokėjo dr. Valiūnas.

Pr. Brazinskas rugsėjo 16 d. pats nuėjo į imigracijos ir natūralizacijos įstaigą Niujorke ir užsiregistravo. Jis taip pat pabuvo Niujorko kalėjime, kol dr. Valiūnas sumokėjo taip pat \$5.000 užstatą.

Spaudos konferencijoje buvo iškelta politinės globos ir kongreso akto galimybė. Adv. Armanienės nuomone, tai būtų paskutinė išeitis. Sūnaus ir tėvo padėtys yra skirtingos ir bus tvarkomos kiekviena savaip. Algirdas yra vedęs Amerikos pilietę, ir jo teismo byla įvyks netrukus. Tėvo byla turės eiti per valstybės departamentą. Ji pabrėžė, kad jie pirmiausia turės perėiti per visą administracinį "malūną" ir turės atitikti įstatymų nurodymus. Bet ji juos užtikrina, kad dabar jokios baimės nėra ir kad jie gali gyventi ramiai.

Algirdo nuomone, išeivijos lietuviai turi išlaikyti lietuviybę ir likti jautriais tautos reikalui. Jie turi iškelti Lietuvos vardą ir ten esantiems padėti, kad jie savo pastangom galėtų išsilaisvinti. Išeiviai neturi pasiduoti komunistų skaldymam, privalo veikti vieningai.

Brazinskai žada įsijungti į Amerikos lietuvių gyvenimą, lankyti kolonijas ir savo pastangom prisijungti prie Lietuvos laisvinimo. Jie labai dėkingi už išeivių pagalbą ir jaučia, kad jų pareiga aiškinti apie priespaudą Lietuvoj.

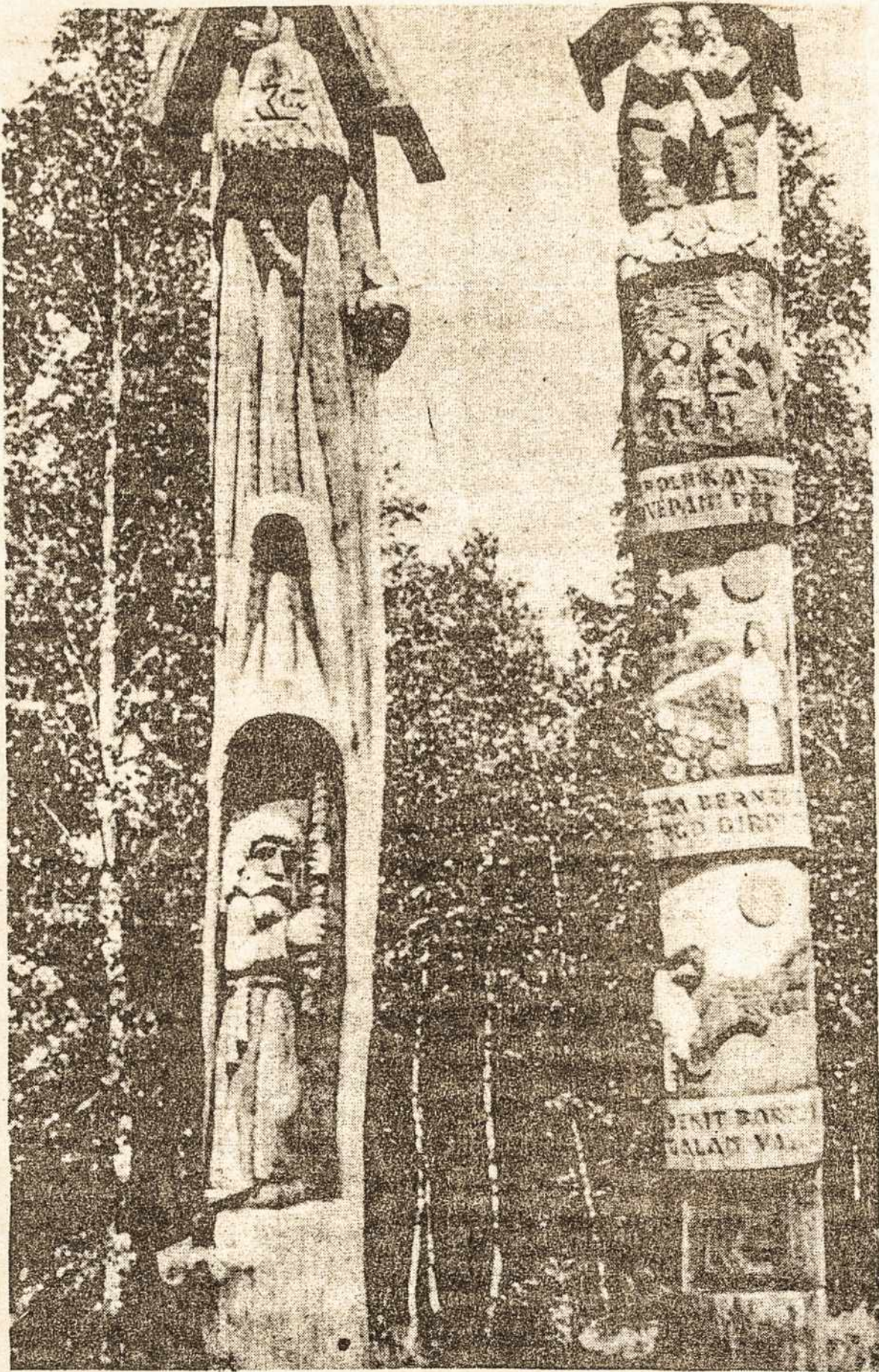
Lietuvoj jie paliko Algirdo motiną ir dvi seseris. Jų likimas nežinomas nuo 1970 m. Jie gavę aplinkinių žinių, kad jos buvo tardomos, suimtos ir kad jas seka. Jiems tai skaudu, bet jie mano, kad kiekviena kova reikalauja aukų.

Lietuvos jaunimas nusiteikęs patriotiškai. Jis neturi galimybių, bet kai ateis proga, parodys ką gali. Rezistencinė dvasia persiduoda iš kartos į kartą per pasakojimus ir prisiminimus apie praeities kovas bei herojus.

Pirmosios dovanos Brazinskam buvo įteiktos tą vakarą Romas Kezys įteikė "Laisvės žiburio" radijo valandos \$335 auką, Zigmąs Raulinaitis "Kario" redakcijos, štabo ir savo vardu — "Kario" egzempliorius ir auką.

Jie nuoširdžiai dėkingi turkų tautai ir tiem asmenim, kurie jiems padėjo. Paskutiniai padėkos žodžiai teko asmeniui iš Australijos, iš kurio jie gavo pirmą laišką, ir "Tėviškės Žiburių" redaktoriui, iš kurio gavo pirmą lietuvišką laikraštį, lankiusį juos visą laiką.

Tėviškės Žiburiai

Dail. M. K. Čiurlioniui pagerbti okupuotos Lietuvos meistras sukūrė keliolika stogastulpių, kuriuose pavaizdavo atskirus momentus iš jo kūrybos

TAISYKITE KELIA...

2-asis advento sekmadienis

1. „Dievo žodis pasigirdo...“

„Penkioliktąsiais ciesoriaus Tiberijaus viešpatavimo metais...“: istoriniai dokumentuoti laiku Dievas įsiveržia regimu būdu į žmonių istoriją.

– Tiberijus, Pilotas, Erodas, Filypas, Lizanijas, Anas, Kaifas: koks gražus istorinis rinkinys! Išskyrus Lizaniją, apie kurį nieko nežinom, tai visi garsūs savo menkumu. O visgi valdė!

– Kaip tik tokioj tamsioj istorinėj epochoj „pasigirdo Dievo žodis“

Istoriją, atrodo, kuria vadai, valdovai. Ji supinta iš jų vardų, valdymo metu, jų žygių, kurie daugumoj – karo žygiai, žudynės.

Bet istorija Dievo žvilgsniu atrodo kitaip. Ji remiasi Dievo žodžiu.

O Dievo žodis turi tveriančios galios, skelbia išlaisvinimą, neša išganymą.

Dievas kuria istoriją be didelio triukšmo, bet su giliu perversmu, kaip kad yra krikščionybė.

– Tuomet „Dievo žodis pasigirdo Jonui“; šiandien jis skamba mums.

2. „Jonas, Zakarijo sūnus...“

Jis apėjo.. skelbdamas“.

– Dievo žodis skamba kaip kvietimas atsiversti.

Dievas gelbsti atleisdamas, dovanodamas, sutaukydamas. Santaika su Dievu – mūsų išganymas ir laimė.

Mūsų pradžia ir tikslas – Dievas. Pilnas į jį atsigrėžimas – tai kelias į išganymą, į laimę.

3. O aš?

„Jonas šaukė: Taisykite Viešpačiui kelią. Kaip įgyvendinti šį sugrįžimą – atsigrėžimą į Dievą?

– Slėnius užpilti, kalnus ir kalvas nukasti, kreivą kelią ištiesti, duobėtą išlyginti reiškia: atsiverti, su tikėjimu ir pasitikėjimu, Dievui, kuris nori mane pripildyti savo išganinga malone.

– „Ir pamatys Dievo išgelbėjimą“:

Kas leidžiasi taip „atverčiamas“, patirs savyje išganymą, susitiks su Dievu – ir taps atpirktas, naujas žmogus.

Praganius

Pogrindžio laiškas kardinolams

Naujas „LKB Kronikos“ numeris atskleidžia slėptus faktus ir dokumentus

„Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ leidžiama nuo 1972 m. Tai pažymima kiekvieno jos numerio tituliniam puslapyje drauge su įrašu: „Perskaitytės duok kitam!“ Tuo šis periodinis leidinys aiškiai išsiskiria nuo visų kitų Lietuvoje leidiamų sovietinių leidinių, kurie toje pat vietoje spausdina gana svetimą ir nudėvėtą šūki: „Visų šalių proletarai, vienykitės!“

Šis netobulomis naminėmis priemonėmis spausdinamas leidinys išsiskiria ir savo kuklia išore. Išsiskiria dar ir tuo, kad jo vardas viešai Lietuvoje neminimas net ir tada, kai valdžios spauda su juo polemizuoja ar saugumo bei teismo organai taiko sankcijas už Kronikos leidimą, platinimą ar rėmimą. Tačiau pats esmingiausias ir svarbiausias Kronikų bruožas, dėl kurio jos labai vertinamos krašte ir išgarsėjo užsienyje, tai jų skelbiamos tikslios, patikrintos, gerai dokumentuotos, valdžiai nepataikaujančios ir jos cenzūros nesužalotos žinios apie katalikų ir žmogaus teisių padėtį Lietuvoje.

Nuolat susidurdama su nepaprastais sunkumais ir pavojais, surištais su leidimu, platinimu ir persiuntimu į užsienį, Kronika eina jau penktuosius metus ir pasiekė pasaulinio garso. „LKB Kronikos“ medžiaga verčiama į daugelį kalbų, išleidžiama atskirais leidiniais, vertinama kaip pirmaeilis šaltinis įvairių tyrinėtojų, besidominčių šiandienine Lietuvos padėtimi. Žodžiu, Kronika daug pasitar nauja, garsindama Lietuvos vardą pasaulyje ir žadindama simpatijas už savo žmogiškas teises kovojantiems Lietuvos katalikams.

Neseniai Vakarus pasiekė „LKB Kronikos“ 23 nr., išleistas š.m. birželio 13 d. Malonu, kad jis neužtruko per ilgai kažkur pakelyje, kaip du ankstesnieji numeriai. Šiame 70 psl. numeryje pirmuoju spausdinamas redakcijos laiškas Lietuvos bičiuliams – kardinolams A. Samore ir J. Slipyj, kurie informuojami apie kaikurių lietuvių dvasiškių, vykstančių į užsienį, panaudojimą propagandai. „Ateistai, remiami valstybinės propa-

gandos ir Valstybinio saugumo, — rašo Kronikos redakcija, — skleidžia žinias visame pasaulyje, kad Lietuvoje nėra jokios religinės diskriminacijos, kad Tarybų Sąjunga nežinanti net politinio kalinio sąvokos.“

Laiške kardinolams reiškiamas susirūpinimas tremtinių vyskupų V. Sladkevičiaus ir J. Steponavičiaus likimu, o taip pat nusiskundžiama dabartinio Kauno kunigų seminarijos rektoriaus kun. dr. V. Butkaus elgesiu.

Toliau spausdinamas kreipimasis į brolius airius, kuriems Kronika „visos tikinčiosios lietuvių tautos vardu širdingai dėkoja už moralinę pagalbą Lietuvos katalikams.“ Toji padėka reiškiamą už šiemet pavasarį Airijos katalikų grupės Dubline prie sovietinės pasiuntinybės pareikštą protestą dėl Lietuvos tikinčiųjų persekiojimo. Ten pat rašoma: „Kokia baisi veidmainystė išryškėja girdint, kaip tarybiniai laikraščiai nuolat skelbia, kad Tarybų Sąjunga remia Afrikos nacionalistus, kai tuo tarpu lietuvius, mylinčius

savo tautą, gabena į Sibirą, uždaro į psichiatrines ligonines, grįžusius iš lagerių neregistruoja, mėto iš darbo. Tarybinė spauda skelbia, kad T. Sąjunga padedanti Š. Airijos katalikams visomis galimomis priemonėmis, net ginklais. Tuo pat metu Lietuvoje negailestingai triuškinama Kat. Bažnyčia: mūsų senos, istorinės ir meniškos bažnyčios paverčiamos sandėliais, muziejais, pvz., Vilniaus katedra — paveikslų galerija, Šv. Kazimiero bažnyčia — ateistiniu muziejumi. Griaunama tautos dora, žalojamas Lietuvos charakteris.“

Spausdinamas Vilniaus arkivyskupijos 5 kunigų pareiškimas, rašytas š.m. vasario 15 partijos ir vyriausybės viršūnėms. Jame pakartojamas pernai rudeni išreikštas tikinčiųjų prašymas sugrąžinti tremtyje laikomą vysk. J. Steponavičių į Vilniaus arkivyskupijos ordinaro pareigas.

Atskiru straipsniu nušviečiama religijų reikalų tarybos įgaliotinio K. Tumėno veikla. Suminėta daug konkrečių faktų, kurie rodo, kaip valstybėje, tariamai atskirtoje nuo Bažnyčios, ateistas valdžios pareigūnas kišasi į Bažnyčios vidaus reikalus. Panašius nenormalumus valstybės ir Bažnyčios santykiuose iškelia ir Ignalinos rajono kunigas Karolis Garuckas savo pareiškime.

Vilnietis Vl. Lapienis skunde gen. sekretoriui Brežnevui pavaizduoja jam asmeniškai ir kitiems Lietuvos katalikams daromas valdžios pareigūnų skriaudas, prašydamas „atitaisyti klaidas ir tarptautinių bei tarybinių įstatymų pažeidimus: 1. nediskriminuoti tikinčiųjų, neteisėtai juos atleidžiant iš darbo, darant jų butuose kratas, grasinant ir areštuojant; 2. nutraukti administracinį kišimąsi į Bažnyčios vidaus reikalus; 3. amnestuoti kalinius, vargstančius lageriuose už savo įsitikinimus; 4. grąžinti knygas ir daiktus, neteisėtai paimtus iš jo ir per kitų kratas.“ Prie skundo pridodamas įdomus konfiskuotų knygų sąrašas su 20 pavadinimų (tarp jų: P. Gaidamavičiaus, J. Girniaus, S. Ylos, A. Maceinos užsienyje parašyti veikalai).

Keli šimtai (Alytaus raj.) parapijiečių prašo religijų reikalų įgaliotinį tarpininkauti tarp valdžios ir Bažnyčios, jog: 1. būtų panaikintas limitas kunigų seminarijai, kad patys vyskupai savo nuožiūra galėtų priimti visus jaunuolius, norinčius tapti kunigais, kad Simno parapija gautų kunigą-vikarą, kuris jai labai reikalingas; 2. išleisti bent mažą katekizmą; 3. išleisti didesniu tiražu maldaknyges ir Šv. Rašto N. Testamentą.

T. Ž.

Veikla tarp kongresu

Jaunimo kongresai yra vienkartiniai įvykiai, tačiau jie savo tikrąją reikšmę parodo veikloje, kuri arba vystosi, arba miršta po tokio didelio masto įvykio. Tie, kurie atidžiau sekate lietuvišką spaudą, ar tai būtų "Tėviškės Žiburiai", "Draugas", "Pasaulio Lietuvis" ar kiti savaitraščiai bei žurnalai, būsite pastebėję, kad daug kas pradeda judėti visiškai netikėtose vietovėse: steigiasi naujos jaunimo sąjungos Kolumbijoje, Argentinoje, Brazilijoje, Australijoje, Švedijoje. Gauta žinia, kad ir Anglija ruošiasi pajudėti. Tai tikrai svarbūs reiškiniai, rodą, kad jaunimas visuose pasaulio kraštuose juda ir siekia bendros jungties. Tai organizaciniai reiškiniai, tačiau veikla vystosi ir kitose srityse, kuriose jaunimas reiškiasi.

Pasaulio LJS valdyba savo veiklos laikotarpyje stengsis atkreipti ypatingą dėmesį į jaunimą, besireiškiantį kultūrinėje srityje — dainoje, šokyje, mene, literatūroje. O tokių pajėgų, pasirodo, turim labai daug, tačiau jiems dar niekada nesame suteikę tinkamos viešumos pasireikšti. Mūsų veikla dažniausiai plėtoja organizacinį, o ne kūrybinį darbą.

Jaunimas turėtų reikštis visose jam svarbiose srityse: organizacijoje, politikoje, kultūroje. Tikimės atitinkamą dėmesį atkreipti į visas jaunimui rūpimas sritis. Planuojamas jaunimo pasitarimas politiniais klausimais, kuriam į pagalbą ateis ir patyrusių vyresniųjų talka — PLB ir VLIKas.

Susidarius progoms, kartais ir greitosiomis tenka organizuoti jaunųjų menininkų koncertus. Tuo būdu sudaromos progos pasireikšti jaunesiems mūsų talentams lietuviškoje visuomenėje. Kandidatų tokiems pasirodymams atsiranda nemažai. Jiems bus sudaromos galimybės pakeliauti su savo pasirodymais įvairiuose kraštuose. Tikimasi, kad jie susilauks plačiosios mūsų visuomenės dėmesio.

Jaunuosius talentus iš kitų kraštų ypač traukia šiaurės Amerika, noras pažinti šį kraštą, jo lietuvius, jo jaunimą, jiems pasirodyti. Dėlto PLJS organizavo Violetos Rakauskaitės koncertą Toronte. Jai buvo sudarytos sąlygos pasirodyti ir Čikagoje. Tai augšto lygio estradinės dainos solistė, savo karjerą pradėjusi Lietuvoje, prieš metus išvykusi į Vakarų Vokietiją, kur šiuo metu gyvena. Atėityje planuojamas pasirodymas torontiečiams gerai pažįstamo Jono Vaškevičiaus, operos solisto, šiuo metu studijuojančio dainavimą Vokietijoje. Jono koncertas numatytas gruodžio mė-

nesio viduryje Toronte. Tai irgi gera proga išgirsti Joną jo kalėdinių atostogų metu, kai jis lankysis pas savo tėvus.

Sausio ir vasario mėnesiais numatyta pakviesti jauną folklorinio stiliaus dainininkę iš Argentinos — Adrianą Jocyte. Jina sužavėjo iš visų kraštų į trečiąjį jaunimo kongresą atvykusį jaunimą Pietų Amerikoje. Tie, kurie kongrese dalyvavo, Adrianą gerai atsimins, nes jos padarytas įspūdis buvo didelis. Įdomus faktas ir tas, kad Adriana jau antros kartos lietuvaite, gimusi Argentinoje. Ji susidomėjo lietuviškom dainom ir sumaniai atlieka su gitara, padainuodama ir argentinietišku dainų. Adrianai sudaryti planai pilnai koncertų kelionei po lietuvių kolonijas Š. Amerikoje.

Jaunimo sąjungos pastangos atkreipti dėmesį į jaunuosius kūrėjus, menininkus, dainininkus bus sėkmingos, jeigu visuomenė jas parems. Geriausias atpildas jaunam talentui — tai pilna salė žiūrovų, kurie išreiškia savo domesį gausiu plojimu! Geriausias atpildas naujai išsteigusiai jaunimo sąjungai — tai vyresniųjų ir jaunesniųjų parama.

Jaunimo veikla tarp kongresų priklausys taip pat ir nuo publikos: ar ji imli arba ne jai siūlomoms pramogoms bei pateikiamiems renginiams. **Gabija**

Jaunimo Žiburiai

Torontieškio "Gintaro" jaunių grupė (Raimundas Turūta ir Ramona Murauskaitė) penktojoje tautinių šokių šventėje Čikagoje Nuotr. O. Burzdžiaus

PALIKĖ TĒVIŠKĒS NAMUS

Sekmadienį (IX. 12), 2 val. p. p. Lietuvių Foto Archyvas (kun. A. Kezio asmenyje), sukviėtė Chicagos visuomenę į Jaunimo Centro kavinę į knygos "Palikė tėviškės namus" sutiktuves. Tai nepaprasta, neeilinė knyga, bet nuotraukomis užfiksuotas mirusiųjų miestas, lietuvių šv. Kazimiero kapinės Čikagoje.

Atidarė kun. Algimantas Kezys, S. J., pasidžiaugė šios knygos pasirodymu, nes jos išleidimas yra ne vienu metu ir ne vieno asmens darbas.

NAUJA KNYGŲ LEIDYKLA

Kun. Algimantas Kezys, S. J. pranešė, kad Amerikos lietuvių etninei enciklopedijai leisti steigiamą naują leidyklą — Amerikos lietuvių biblioteka, Inc., o angliškai — Lithuanian Library Press, Inc. Pirmoji knyga "Palikė tėviškės namus" ir angliškai — "A Lithuanian Cemetery" išleido Foto Archyvas, bet kitas knygas leis jau naujoji leidykla.

Jaunimui

SEKTINAS PAVYZDYS

Skotų lietuvių kilmės klierikas Kazimieras-Kenneth Stewart Philadelphijoje pasakė kalbą, kurios ištraukas pakartojo jaunimo žurnalas „Ateitis“. Dalis jų pakartojama mūsiškiam jaunimui susipažinti ir pasvarstyti.

„Iš mano vardų matyti, kad esu lietuvis ir skotas. Mano vardai yra Kenneth ir Kazimieras, pagerbiant abi šeimos puses. Mano kraujas, kilmė, paveldėjimas kilę iš abiejų tų gražių kraštų. Jie padaro mane tai, kuo aš esu. Tačiau, nuo vaikystės buvau auginamas mamos šeimos, Matukų. Jie puoselėjo manyje gilią ir stiprią meilę Lietuvai. Nuo ankstyvaus amžiaus didžiavausi savo lietuviška kilmė.

Ir štai kodėl aš myliu Lietuvą. Aš, aišku, gimęs čia. Tačiau krauju ir kilmė esu lietuvis. Myliu tą kilmę kasmet daugiau. Neuzmirštu šio krašto, tačiau, būdamas vaisius šimtų metų lietuviško darbo, meilės, didvyriškumo ir lietuviškoje žemėje pralieto kraujo ir skausmo, aš esu lietuvis.

Prieš 15 metų Amerikoje buvo mokoma „melting pot“ teorija. Atsimenu pradinėje mokykloje aiškinimą, kad visi gyvename dideliame lydymo katile, kuris panaikina skirtumus ir viską paverčia vienu produktu. Mokytojai tačiau niekad nepaaiškino, koks tas produktas turėtų būti. Aš tuomet įsivaizdavau didelę masę ištinę vyrų ir moterų. Visi šoko į puodą, apsirengę savo tautiniais drabužiais, dainuodami savomis kalbomis. Tada puodas buvo apverstas ir ištėkėjo nelaiminga, murzina masė. Nebebuvo muzikos, skirtumų. Visi buvo vienodi — ir nieko ypatingo. Visi beveidžiai žmonės stovinėjo nelaimingi ir paskui pradėjo pyktis, nes gyvenimas buvo nuobodus. Nebesidomint gyvenimu, savimi ar vienas kitu, plito neapykanta ir nesantaika.

Neseniai teko girdėti pasakojimą apie vieną Naujosios Anglijos gimnazistą. Jo lietuvis senelis mirė, ir jaunuolis nutarė išmokyti lietuviškai. Jis pradėjo lankyti lietuvių šeštadieninę mokyklą, kurioje, pasodintas tarp pirmo skyriaus mokinių, atrodė gana juokingai. Paklaustas, kodėl jis taip daro ir leidžia save pajuokti, jis atsakė, kad tai daro dėl to, nes niekad nepažinojęs savo senelio. Jis su juo niekad negalėjęs tikrai pasikalbėti ar jo tikrai mylėti. Jis norėjo žinoti, koks žmogus buvo jo senelis. Senelio mirtis išskėlė jam klausimų. Po kiek laiko jaunuolis pramoko kalbą ir aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje. Jis ne tik susipažino su savo seneliais, bet ir save surado. Jis buvo tos pačios kultūros, kaip ir jo seneliai. Jis buvo lietuvis. Nors jo tėvai atsižadėjo tos kultūros, norėdami susilydyti su Amerika, ji vis tiek buvo jo kraujuje. Jo miręs senelis sužadino gyvybę jame — pajutimą, kad jis buvo asmuo, kuris gali bręsti visuose savo gyvenimo bruožuose. Jis nebuvo bešaknis individas, nepriklausęs nuo kitų. Jis buvo asmuo ir jame vyko asmeninė drama. Jo lietuviškas kraujas buvo tas pats kraujas, pralietas 14 šimt. su Gediminu ir vėliau su Vytautu ir šv. Kazimieru. Jo kraujas buvo pralietas 1940 metais ir net dar 1976 metais Lietuvoje, kovojant už Dievą ir žmogiškas teises. Dievas veikė tarp savo žmonių, ir jaunuolis buvo dalis tos šventos istorijos. Nors jis nebuvo ten gimęs, jis turėjo Lietuvą geriau pažinti ir ją mylėti.

Aš šitaip jaučiuos. Aš ir daug kitataučių juodų, ispanų, ukrainiečių, italų šitaip tikime. Aš esu lietuvis. Aš turiu savo tėvynę. Aš esu savo tautos dalis ir pasididžiudamas galiu gerbti kitų kultūras.“

MŪSŲ LIETUVA Ilgiesiems

aparecer os mais incríveis modelos de capas de chuvas e chapéus. Os sacos de lixo foram todos utilizados na confecção dos mesmos. E o lixo, como fica? Bom, isso não vamos comunicar... Outra coisa, é que as meninas resolveram fazer uma piscina particular no teto da barraca para qualquer eventualidade. Bom, mas apesar de tudo e da chuva, estava tudo muito „marachuvoso”.

Vasaros smuikininkas.
Piešė Lina Didžbalytė,
Marquette Parko lit. m-los
4 sk. mokinė

Stovykloj lyja

Debesys niaukias,
Lietutis lyja —
Mūsų stovykloj
Žolė atgyja.

Barbena stogus,
Upeliš bėga —
Sesės ir broliai,
Sukaupkim jėgą.

Lietus palaisto
Laukus ir mišką —
Kai mes žygiuojam —
Net balos tyška.

Kai šaltas rūkas
Klajoja naktį —
Imam sapnuose
Pasaką sektį.

O. B. Audronė,
("Laužai ir kibirkštėlės")

TAMSIAVEIDIS LIETUVIS

Jei užėisit į Hospital Vila Prudente, V. Emoj, jus užkalbins lietuviškai kokios 20-ties metų vaikas, dirbantis ligoninės fizioterapijoje. Dar daugiau jus stebins faktas, kad jo veidas — nelietuviškas. Tai Paulius Šukevičius. Jo mamytė — brazilė; tėvas miręs. Kalbėt lietuviškai išmoko pas senelę, kol ji dar buvo gyva, o lietuviškai skaityt ir rašyt — pas t. Saulaitį. Skaito ML ir kitą negausią mūsų literatūrą; ir visiems skelbia, kad lietuvių kalba — viena seniausių pasaulio kalbų, ir ji dėstoma ir S. Paulo universitete istorijos fijos kurse.

IŠ SKAUTŲ STOVYKLOS

A chuva nos acompanhou desde a saída e pelo que parece vai nos acompanhar na volta também.

Num pequeno espaço de tempo sem chuva que houve no sábado nós fomos à praia. Mas não foi só banho de mar que tomamos: de areia, de chuva, de água fria, de fumaça, de vento. Os únicos banhos que não tomamos foram: o de lua, o de sol e o de água quente.

O outro acontecimento constante era a impertinência dos pernalongos e borrachudos. Na madrugada de sábado para domingo choveu bastante e quase o vento leva as barracas. Os sacos de dormir dos meninos estavam todos molhados. Eles dizem que foi a chuva mas nós não acreditamos porque os nossos estão sequinhos. Os grupos parecem que resolveram não lavar pratos, panelas, copos, canecas, garfos, facas e colheres, o único banho que elas tomaram foi mesmo o de chuva. A chuva trouxe também a loucura e a imaginação foi ativada. Começaram a

SKAUTŲ IŠKYLA

Lapkričio 20 ir 21 dieną „Palangos” skautų-čių

Lapkričio 20 ir 21 dieną „Palangos” skautų-čių vienetas iškylavo Suarão, pas p. Henriką ir Janiną Valavičius.

Išvažiavom šeštadieni ankti rytą, 7 val., iš Ramovės. Iš viso buvom 27 skautai, skautės ir vadovai.

Ten buvome apie 10:00 val. Pastatėm palapines, išrinkom virtuvės vietą, sutvarkėm viešą aikštę, viską su kun. Saulaičio pagalba.

Mūsų dienotvarkė buvo labai įdomi ir smagi, nes turėjom tarp mūsų vieną storą poną, kur be jo, aš tikiu, kad nieko nebūtų išėję taip gerai. Dainavom, žaidėm, pasirodėm prie laužo, virėm, kalbėjome, dirbom, maudėmės jūroje, ir t.t., ir visur turėjom k. Saulaitį kartu.

Sekmadieni, prieš išvažiuojant, turėjom mišias. T. Saulaitis mums kalbėjo kaip skautas turi daryti viską ką gali, ir gerai. Ne geriau už kitus, bet geriausiai iš savęs.

Kiekviena skiltis sustatė savo tikinčiųjų maldą mišioms. Mūsų didžiausias noras ir prašymas buvo, kad t. Saulaitis būtų su mumis, mums vadovautų, mums padėtų.

Mums labai patiko tos mišios: buvome visi su uniforma, tarp medžių ir gėlių ir taip gražiai t. Saulaitis mums kalbėjo, kad beveik ašaros byrėjo, pagalvojus, kad tos galėtų būti paskutinios mišios su juo.

Ponia Janina Valavičienė irgi susijaudino ir mus visus sujaudino sakydama, kad t. Saulaitis išvažiuos. Sakė, kad jai irgi labai patiko mišios verandoj, visi atsisdė ant grindų. Paskui pasakojo vieną pasaką, per kurią mums norėjo parodyti, kad mes niekad negalime sakyti, kad nieko nemokam. Visi moka ką nors daryti, ir nesvarbu ką, bet turim vis daryt ką mokam labai gerai ir iš širdies.

Šita, iš visų stovyklų, ir visų švenčių ir visų atsitikimų, liks daugiau pažymėta t. Saulaičio buvimu.

Vienas iš skautų istatų yra, kad skautas niekad nenustoja vilties. Ir mes vis dar tikime, kad t. Saulaitis liks pas mus.

Budžiu!
Beatricė Bacevičiūtė

Pasiteiravimas

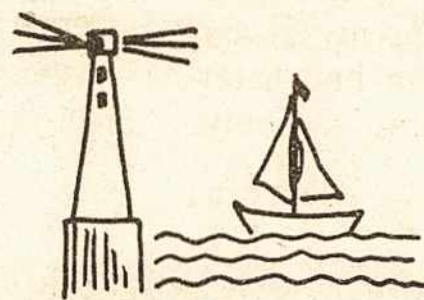
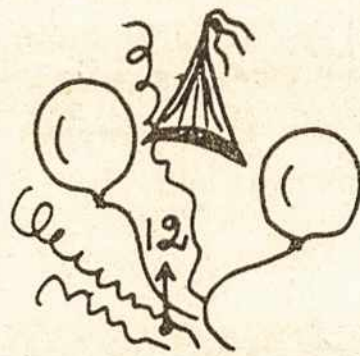
Zoologijos sode, bežiūrėdamas į dramblių, Vytukas klausia motiną:

— Mama, ar ir dramblių garbys atnešė? ...

ŠVENČIŲ KALENDORIUS

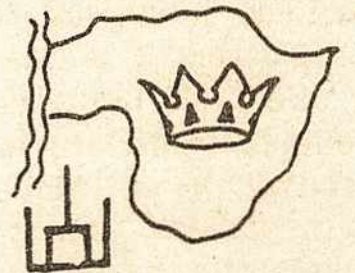
Paruošė
v.s.a.n.

PO PIEŠINIAIS REIKIA PARAŠYTI ŠVENTĖS PAVADINIMĄ IR DATĄ.

KLAIPĖDOS DIENA

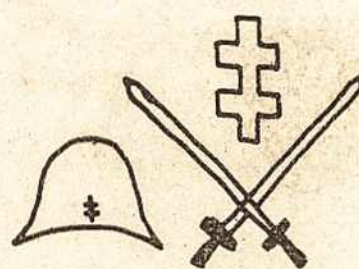
SAUSIO 15

...TAU
JAUNOJI
LIETUVA.

DARIAUS IR GIRĖNO

LIEPOS 17

VILNIAUS DIENA

SPALIO 9

Iš SKAUTŲ AIDO

ČIA PARAŠYK SAVO
VARDO DIENĄ.

Iš vergijos į laisvę ir tremtį

Lietuvos politikui, ekonomistui ir laisvės kovotojui a.a. dr. Petru Karveliui mirus V. Vokietijoje

S. DZIKAS

Š.m. rugpjūčio 10 d. Baden Badene, V. Vokietijoje, mirė dr. Petras Karvelis. Jis yra prisidėjęs svariu savo įnašu prie Lietuvos valstybės institucijų ir jos ekonominių pagrindų organizavimo. Išugdęs tvirtą ir veržlią asmenybę ateitininkijos idealų poveikyje, jis daug dirbo tautos gerovei ne tik Lietuvoje, bet ir likimo nublokštas į politinę tremtį.

Iš kaimo į miestą

Dr. P. Karvelis gimė 1897. VI. 29 Jiestrakio k., Šilavoto vlsč., Marijampolės apsk. Gimęs Petrinėse, gavo Petro vardą. Tėvai buvo pasiturį ūkininkai. Mokytiis skaityt pradėjo iš palėpėj surasto elementoriaus. Vėliau lankė Jiestrakio pradinę mokyklą. Į Marijampolės gimnaziją įstojo 1907 m. Tėvai, palikę ūkį vyresniam sūnui, persikėlė irgi į Marijampolę. 1915 m. mirus abiem tėvams, Petras liko be globos. Vokiečiams okupuojant Lietuvą, jis išvyko mokslo tęsti į Voronežą, Rusijon, kur buvo jau išgabenti moksleiviai iš Vilniaus. Į bendrabutį pavėlavęs, gyveno privačiai ir vertėsi pamokomis. Gimnaziją baigęs 1917 m. aukso medaliu, jis įstojo į medicinos akademiją Petrapilyje.

Akademijos mokslą pertraukė atsikuriančios Lietuvos valstybės organizavimo darbai. 1919 m. gale išvyko studijuoti visuomeninių mokslų Muencheno, Berlyno ir Breslavo universitetuose. Pastarajame gavo daktaro laipsnį 1923 m.

Didieji vingiai

Grižęs į Lietuvą 1924 m., buvo išrinktas į seimą, kur pradžioje atstovavo krikščionių demokratų partijai, o vėliau Ūkininkų Sąjungai. Kurį laiką buvo finansų ministerijos patarėju, vėliau mokesčių departamento direktorium, pirmuoju Žemės Banko valdytoju. 1925-26 m. buvo finansų ministru dr. L. Bistru, o po perversmo 1926-27 m. A. Voldemaro kabinete. Po to keletą metų buvo prekybos deryboms su užsieniais vesti komisijos pirmininku. Politinių sąlygų iš valstybinio darbo išstumtas, dalyvavo verslo įmonių organizavime ir tvarkė savo nuosavą ūkį.

Bolševikams užėjus, 1940 m. pasitraukė į Vokietiją. Tik 1944 m. gavęs leidimą, grįžo į Lietuvą, išlaikė teisėjo egzaminus ir pradėjo verstis advokatūra. Tačiau netrukus turėjo Lietuvą palikti — pasitraukė į Austriją, o vėliau į Vokietiją, kur išgyveno iki mirties.

A.A. DR. PETRAS KARVELIS

Dr. P. Karvelio asmenybė buvo veržli, kūrybinga ir patriotizmu persunkta. Jis aktyviai reiškėsi visuomeniniame, politiniame, valstybiniame ir ekonominiame gyvenime.

Jaunystės polėkiai

Dr. P. Karvelis buvo vienas pirmųjų ateitininkijos sąjūdžio veikėjų, pradėjęs tą darbą būdamas dar gimnazijoje. Būdamas trečioje klasėje, 1910 m. tapo ateitininku. Voroneže buvo išrinktas vietinės at-kų kuopos pirmininku, o netrukus ir visoj Rusijoje buvusių moksleivių at-kų pirmininku. Jo pastangomis buvo suorganizuotos prie kuopų sociologų sekcijos, kuriose buvo ryškinamas socialinis ateitininkijos idealas. 1916 m. jis sušaukė Rusijos ateitininkų konferenciją, o 1917 m. pavasarį jo iniciatyva įvyko pirmoji vieša ateitininkų konferencija. Jis ypač pasižymėjo sėkmingose ateitininkų diskusijose su vietos aušrininkais. 1916 m. jis iškėlė mintį įsteigti ateitininkų šalpos fondą, kuris netrukus buvo įsteigtas ir veikia iki šiol.

Nepriklausomaj Lietuvoj dr. P. Karvelis aktyviai reiškėsi ateitininkijos veikloje ir buvo išrinktas stud. at-kų Vytauto klubo garbės nariu, "Justitia" korporacijos šefu. Vyriausybei 1930 m. sulaikius moksleivių at-kų veikimą, už viešą tuo reikalui pasisakymą karo komendantas buvo išstremtas į Varnių koncentracijos stovyklą.

Veikdamas ateitininkuose, P. Karvelis ypač pabrėžė socialinį klausimą. Ta kryptimi eidamas į praktinį visuomeninį veikimą, jis savo socialinę gyvenimožiūrą suformavo krikščioniškosios demokratijos dvasioje. Dar būdamas jaunas moksleivis,

1916 m. jis jau atsivovavo ateitininkams ir aktyviai reiškėsi Maskvoje įvykusioje lietuvių inteligentijos konferencijoje, kur buvo svarstomi ir politiniai klausimai. Jo pastangomis Voroneže buvo įsteigta Lietuvių Krikščionių Darbo Sąjunga, Krikščionių Demokratų Partijos pradininkė. Grižęs į Lietuvą, 1918 m. jis tapo kr. demokratų partijos generaliniu sekretoriumi. Vėliau per ją ir naujai sukurta Ūkininkų Sąjungą P. Karvelis savo socialines ir ekonomines idėjas bandė įgyvendinti dalyvaudamas demokrati-niame Lietuvos seime.

Politinėje veikloje

Politinė-valstybinė dr. P. Karvelio veikla prasidėjo 1917 m., kai jis, vienas iš keturių, Voronežo lietuviams atstovavo Petrapilio lietuvių seime. Vėliau, Petrapilio Lietuvių Tarybos įgaliotas, nuvyko į Polotą ir organizavo lietuvių tremtinių gražinimą iš Rusijos į Lietuvą. 1919 m. pradžioje dalyvavo antrosios valstybės konferencijos darbų paruošime ir organizavo savanorių stojimą į Lietuvos kariuomenę. Būdamas finansų ministerijos patarėju, jis vykdė Lietuvos pinigų kaldinimą, o tapęs mokesčių departamento direktorium tvarkė pagrindinį mokesčių, valstybinių monopolijų pertvarkymą ir taip pat iš pagrindų perorganizavo patį departamentą. Jam esant finansų ministru, buvo priimtas pensijų įstatymas, pertvarkyta mokesčių sistema, sudarytas fondas Lietuvos cukraus gamybai remti ir buvo įvesta griežta valstybės biudžeto sistema.

Po 1926 m. perversmo dr. P. Karvelis dar įėjo į A. Voldemaro ministerių kabinetą, tačiau, kai paaiškėjo, kad tautininkai atsisako konstitucijos tvarka rinkti naują seimą, jis kartu su dr. L. Bistru iš vyriausybės pasitraukė. Įsitvirtinus vienos partijos vyriausybei Lietuvoj, dr. P. Karveliui ir didelei daliai valstybiniam darbui pasirususių veikėjų buvo užkirstas kelias tame darbe dalyvauti. Diktatūriniam režimui įsigalėjus, buvo sutrukdytas demokratinio valdymosi tradicijų kūrimas.

Išėjęs iš vyriausybės, dr. P. Karvelis dar kurį laiką vadovavo komisijai prekybos deryboms su užsieniu vesti, bet po griežto jo pasisakymo prieš tautininkų valdymo būdą vienoje krikščionių demokratų konferencijoje ir iš tų pareigų buvo atleistas. Tada jis daugiausia dėmesio skyrė Lietuvos verslo ugdymui,

dalyvaudamas įvairių ūkininkų organizacijų vadovybėse.

Opoziciniai žygiai

1935 m. vyriausybei uždarius visas politines partijas (išskiriant tautininkų), dr. P. Karvelis, nepakęsdamas diktatūrinio režimo, drauge su kitais veikėjais ėmėsi slaptos opozicinės akcijos demokratinei santvarkai atstatyti. Tuo tikslu Klaipėdoje, kur neveikė karo cenzūra, buvo leidžiamas (1938-39 m.) laikraštis "Bendras Žygis". Ši opozicinė veikimą vyriausybei susekus, teisme buvo iškelta byla, tačiau po kelių metų visi kaltinamieji buvo išteisinti.

Ryšium su ta slapta veikla, dr. P. Karvelis už griežtą režimo kritiką, išdėstyta krašto apsaugos ministru gen. K. Musteikiui, buvo suimtas ir išsiųstas į priverčiamųjų darbų stovyklą Dimitravoj. Nemaža vargo jis turėjo ir dėl tautininkų vyriausybės iškeltų bylų Ūkininkų Sąjungos veikėjams dėl tariamų sukčiavimų ryšium su ūkio reikmenų importo iš Švedijos finansavimu ir lašinių Lietuvos kariuomenei tiekimu. Abi bylos turėjo politinį motyvą režimo opozicijai sunaikinti.

Už Lietuvos ribų

Atsidūrus politinėje tremtyje, P. Karvelio veikla nesustojė. Atvykęs į Berlyną, tuojau įsijungė į Lietuvių Sąjungos veiklą. Kilus vokiečių-sovietų karui, dr. P. Karvelis su dr. P. Ancevičiumi iškėlė Lietuvos vėliavą prie sovietams atiduotų buvusių Lietuvos atstovybės rūmų. Tik grįžęs į Lietuvą, vokiečiams pradėjus Lietuvos ūkio organizacijų ir įmonių perėmimą, jis paruošė ir įteikė vokiečių komisarui griežtą memorandumą, už kurį buvo gražintas į Vokietiją. Gavęs iš Kauno žinią, kad vokiečiai reikalauja sudaryti lietuvišką esesininkų legijoną, painformavo apie tai švedų spaudą. Vokiečių bandymas baigėsi nesėkme.

Atsidūręs Vienoje, P. Karvelis buvo išrinktas Lietuvių Sąjungos pirmininku ir daug padėjo ten buvusiems tautiečiams. Iš čia jis parašė memorandumą gen. Eisenhoweriui, nušviesdamas lietuvių, kaip politinių pabėgėlių, padėtį. Persikėlęs į Deggendorfą, Bavarijoje, įsteigė Lietuvių Sąjungos skyrių ir Raudonąjį Lietuvos Kryžių, kuriems ir vadovavo.

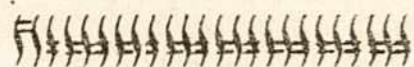
Laisvės rūpesčiai

1945 m. dr. P. Karvelis įsijungė į VLIKą kaip Ūkininkų S-gos atstovas. Jo pastangomis lietuvių reikalams buvo gautas ištisas Pfullingeno miesto kvartalas, kur ir VLIKas buvo įsikūręs. Ilgą laiką jis buvo VLIKo vykdomosios tarybos nariu, užsienio reikalų valdytoju, politinės komisijos pirmininku,

MŪSŲ ŽINIOS

ISPŪDINGA LIETUVIŲ SAJUNGOS—ALIANČA ŠVENTĖ

Ne vieną kartą, mums čia gyvenantiems, teko dalyvauti įvairiuose minėjimuose. Įvairiomis progomis esame dalyvavę visokiuose su-buvimuose, tautinėse šventėse, pla-tesnio masto lietuviams reikšmin-guose susirinkimuose, kuriuose iš-pildomos programos, dalyvių širdy-se sukeldavo dvasinio gėrio, pasi-tenkinimo, ir, rodos, jautėme vaiz-duotės sparnais, sielos pakilimą virš kasdieniškos pilkos buities j

IŠ VERGIJOS

I LAISVĖ...

(iš 7 psl.)

Tautos Fondo nariu ir VLIKO atstovu Bonnoje. Nuo 1945 m. jis dalyvavo Baltiečių Taryboje ir buvo jos gen. sekretoriumi. Tarptautinėj plotmėj jis veikė Pavergtųjų Europos Tautų sei-me, Tarpt. Komitete Krikšč. Kultūrai Ginti, kur buvo baltie-čių sekcijos pirmininku, tarpt. teisininkų komisijoj ir kitur. Jis, kartu su V. Sidzikausku, kreipėsi į Nuernbergo teismą, kad su kitais karo nusikaltėliais būtų teisiamas ir Stalinas.

P. Karvelis yra buvęs Vokietijos LB tarybos nariu ir gar-bės teismo pirmininku.

Spaudos žmogus

Rašyti dr. P. Karvelis pradėjo anksti. Voroneže jis su St. Gruodžiu redagavo "Ateities" pakaitalą "Inkaras", kurio išėjo 16 numerių. Petrapily jis redagavo Liaudies S-gos organą "Va-das", kuriame pats daug rašė politiniais klausimais. Grįžęs Lietuvon, min. pirm. M. Sleževi-čiaus buvo paskirtas spaudos biuro propagandos skyriaus ve-dėju. Jis suredagavo Lietuvos gynimo komiteto atsišaukimus į visuomenę. 1923 m. su kitais jis įsteigė dienraštį "Rytas", kuriame daug rašė politinėmis ir ūkinėmis temomis. Buvo vienas "Lux" leidyklos steigėjų Vokietijoj, kuri išleido daug svarbių religinio turinio knygų.

Dr. P. Karvelis buvo akcijos žmogus, sėkmingai pasireiškęs valstybinėje ir ekonominėje plotmėje. Diktatūrinio režimo iš valstybinių darbo barų išstumtas, savo energiją skyrė ūkinei tautos gerovei kelti. Lietuvai netekus laisvės, jis savo patirtį ir jėgas nukreipė į bendrąsias tautos pastangas valstybės nepriklausomybei atstatyti. Jo nuopelnas lietuvių tautai užtik-rina jam garbingą vietą Lietu-vos istorijos lapuose.

Tėviškės Žiburiai

neišmatuotus aukštus tolius, kur saulė žaidžia tyru džiaugsmu.

Daug, daug tokių valandų esame turėję, kada troškome apglėb-ti visą pasaulį ir jį pasveikinti tyro džiaugsmo ašara. Betgi, turime pri-pažinti, jog tokio ispūdingo, su-kaupto galingo dvasios pakilimo li-gi ašarų gelmių, tikrai nesame taip pergyvenę ir jautę visame mūsų emigrantiško gyvenimo kelyje, kaip jautėme lapkričio mėn. 21 dieną Lietuvos Sąjungoje, per 45 m. ju-bilėjinio minėjimo iškilmes ir mi-rusių narių pagerbimo progą. Tai tikrai neišpasakytai ispūdinga, širdj virpinanti pergyventa valanda, kada per apeigą prisiminta sunki išėivio dalia, liūdesiu, kančiomis ir ašaromis lydima nuo tėviškės slenksčio, iki kelionės pabaigos.

o—o—o

Minia žmonių. Pagyvenę. Vyrai ir moterys. Jaunų veidų lyg pasau-lyje nebūtų. Tai lietuviai emigran-tai, prieš penkiasdešimt ir daugiau metų. laimės viliojami, atvykę šion šalin. Tiesa, nedidelė toji minia, ji laisvai sutilpo Sąjungos parengimų, salėje ir, bešnekučiuodami, laukė iškilmių pradžios. Staiga, užviešpa-tavo mirtina tyła; net pats dangus, rodos, nustebo, kai létais žings-niais, prel. P. Ragažinskas, trijų, puošniai parengtų, berniukų lydi-mas, artėjo prie paruošto stalo-al-toriaus, o choras užtraukė „Puik-im ant keliu“ giesmę. Tai momen-tas, kurį atpasakoti sunku, tik ga-lima jausti jis savo sielos gelmėse. Kad visi žinotų šio momento reikš-mę ir šventės tikslą, Lietuvos Są-jungos-Alianča vice-pirmininkas Jonas Antanaitis, garsiai perskaitė 56 mirusiųjų Sąjungos narių ir bu-vusiųjų jos pirmininkų vardus, ku-rių atminčiai ir pagerbimui šios iš-kilmės buvo surengtos.

o—o—o

Lietuvių Sąjungos-Alianča Val-dyba, savo ir visų narių vardu, dė-koja: prel. P. Ragažinskiui už atlai-kymą mišijų; Lietuviu K. B. V. Ze-linos Chorui ir jo vadovui V. Tata-rūnui; muzikui F. Girdauskui; A. Trubienei; visiems šių iškilmių da-lyviams ir visiems kitiems, kas tik vienokiu bei kitokiu būdu prisidė-jo prie šios šventės surengimo ir iškilmių potvarkių paruošimo. Juk tai buvo pirmas ir iki šiolei vienin-telis mūsų, emigrantų, gyvenime jubilėjinis minėjimas savose patal-pose su bažnytinėmis pilnomis a-peigomis. Visiems ir visiems dide-lis ačiū!

Lietuvių Sąjungos-Alianča
VALDYBA

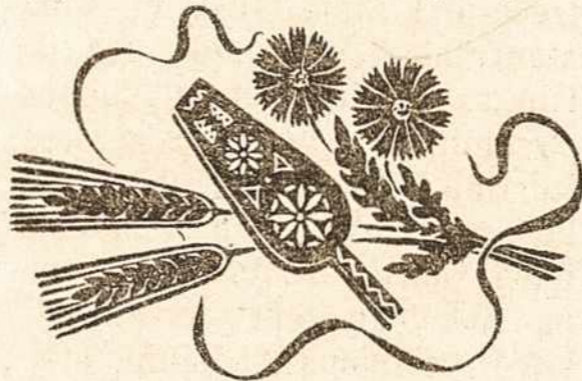
INTERIORO LIETUVIAI

ABUŅA, RONDŅNIA

Kun. Kazimieras Bėkšta, SDB, pasigydęs ir pasilsėjęs kun. Ben-doraičio ligoninėje Guajara-Mirim mieste, spalio viduryje nuvyko į gretimą Abuņa miestelį. iš kurio lapkričio 8 rašo:

Mano nuotyčiai buvo netikėti. Kada atvažiavau į Abuņa, neradau jokio indėno, ir reikėjo man pa-čiam eiti kokio nors paieškoti. Nuvažiavau 88 km autobusu, o iš ten, skilvį diržu priveržęs, kelia-vau pėsčias į miškus. Buvau ne-pažįstamas, tad ir neradau, kas mane palydėtų. Vargais negalais sutariau su vienu jaunuoliu, bet tas kelio gerai nežinojo. Dvi die-nas klaidžiojom po kaučiuko rin-kėjų takus, kol pasiekėm paskuti-nįjį kaučiuko rinkėją (jau keleta metų gyvenęs vienas vienišas, kaip atsiskyrėlis). Priėmė su dosnumu, ir parodė klaidingą kelią, nes ma-nė, kad kaučiuko rinkėjų sodybas lankau. Kada išsiaiškinom, kad einu indėnų gyvenvietėn, pasakė kad nebesą jokio kelio ženklo per džungles.

Tiek aš, kiek ir mano „palydo-vas“ buvom palikę su pūslėmis nutrintom kojom, ir jau atsivėrė žaizdos.. Tad reikėjo nutarti grįž-ti į plentą persivelkant per jau

nueitus takus, ir nenorint prarasti sveikatą nepažįstamosse džunglė-se. Nežiūrint to nepasisekimo, pasirodo, buvau atlikęs „pirta-kūno“ kelionę: prieš mane dar joks kunigas tomis džunglėmis nebuvo keliavęs. Bet aš apie Kau-čiuko rinkėjus tik iš knygų teži-nojau. Pamačiau dabar savo aki-mis, koks sunkus tas jų gyvenimas, ir koks baisus yra kenčiamas iš-naudojimas.

Kada prie plento sutikau seną indėną. sužinojau, kad nuo jų gy-venvietės dar tebuvo apie dvių dienų kelionės atstume, kada pasi-ryžau grįžti. Reiškia, dėkui Die-vui, kad atėjo ta mintis. Šiaip, gal né nebebūtumėt šio laiško gavęs. — Parsivežiau iš paplentės apie 20 m. amžiaus jaunuolį, ir per kelias dienas viskas gerai sekėsi; jį mokiau abecėlės, o jis mane sa-vo kalbos žodžių. Bet netruko jis susirgti savo merginos pasiilgimu, ir pagaliau pasisakė, kad nebežinąs savosios kalbos. Pradėjo viską mai-šyti su portugališkais žodžiais.

Tad ir teko jį išleisti.

Po kelių dienų leidausi kito „profesorius“ ieškoti. Radau de-šimties metų berniuką. Ir parsive-žiau jį į Abuņa, pamokiau kate-kizmo - nes ruošėsi priimti krikštą ir pirmąją komuniją. Po dešim-ties dienų. nuvažiavom ligi jo šei-mos, kur jis buvo pakrikštytas, ir paskui perkalbėjau, kad tęstų „mokslą“ su manimi. Dar ir dabar tebemokomės kartu: aš iš jo, ir jis iš manęs. Jau baigia atpažinti be-veik visas abecėlės raides, o aš jau turiu drūtą sąsiuvinį pilną jo pa-diktuotų žodžių ir sakinių. Dabar jau nagrinėju tuos davinius, ir pra-dedu organizuoti jų gramatikos ir sintaksės taisykles. Tai gana įdomus užsiėmimas..

Neturiu jokių tikslesnių planų, nebent tik kad ligi gruodžio galo išbūsiu čia. Girdžiu visokių gan-dų apie CENESC (instituto, ku-riame dėščiau antropologiją) liki-mą. Gali būti, kad Vyskupai paga-liau paims savo žinion tą institu-tą (ligi šiol buvo olandiečių orien-tuojamas), bet nieko tikslesnio nežinau.

Dr. Vytautas Kiaušas čia pabuvo kelias dienas ir galėjo keliems li-goniams pagelbėti.

GUAJARA-MIRIM, RO

Kun. dr. F. A. Bendoraitis ple-čia „Gerojo Ganytojo“ ligoninę, pristatydamas du kambarius už-krečiamų ligų ligoniams ir tris kambarius gydytojams — inter-nams. Taip pat statomas baltinių sandėlys ir pradėsima ligoninės raštinė. Jauna prancūzė gydytoja, norinti specializuotis tropinių li-gų moksle, atvyko metams ligo-ninėje dirbti.

Dr. V. Kiaušas, keletą mėnesių dirbęs ligoninėje, sugrįžo į São Paulį tvarkyti dokumentų.

RECEPTAS IŠ AMAZONIJOS

Sesėlė Ksavera, dirbanti Gua-jara-Mirim, Rondonijoje, papildė anksčiau atsiųstus Amazonijos re-ceptus šiuo:

Kokuso riešutų pyragaičiai

1 puodukas grietinės, 1 puodu-kas cukraus, 1 puodukas sutar-kuotų kokuso riešutų 1 puodu-kas miltų ir 1 kiaušinis.

Gerai ištrinti kiaušinį su cuk-rum, įdėti truputį druskos ir gerai sumaišyti kartu su visais suminė-tais produktais. Ant sviestu iš-teptos skardos dėti krūvelėmis mažu šaukščiuku gana toli vie-nas nuo kito, kadangi jie labai iš-siplečia. Kepti krosnyje 20 — 30 minučių iki kol pagelsta.

Pastaba: šie pyragaičiai gerai uždarytoje dėžutėje gali išsilaiky-ti keletą dienų.

MŪSŲ ŽINIOS

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

NAUJA BLB-nės VALDYBA

Išrinktieji nauji BLB-nės Tarybos nariai, susirinkę Mookoj Tarybai-Valdybai sudaryti lapkričio 26 d., posėdį tęsė ir užbaigė Zelinoje lapkričio 28 d. Sunkiausia buvo surasti pirmininką (kas, atrodo, geras ženklas).

Taigi, po gan ilgų svarstymų, pasiskirstė pareigomis sekančiai: valdybos pirmininkas - Algimantas Saldys, vicep-kas - Pijus Butrimavičius, sekretorė - Joana Satkūnaitė, išdininkai - Jonas Silickas ir V

tė, išdininkai - Jonas Silickas ir Vincas Banys, nariai - Geny Žarkauskaitė ir kun. Pranas Gavėnas.

O Tarybą sudaro: pirmininkas - Algirdas Sliesoraitis, vicep-kas - k. Juozas Šeškevičius, sekretorius - Antanas Gaulia (Rio).

BLB-nės POSĖDIS

Šaukiamas oficialus senosios ir naujosios BLB-nės Tarybos ir Valdybos posėdis mandatų perteikimui ir pirmas darbo gaires apžvelgti. Posėdis įvyks gruodžio (dezebro) 10 d., penktadienį (sexta-feira) šv. Kazimiero parapijos patalpose. Pradžia: 20:30 val.

Tarybos
Tarybos prezidiumas

RIO

Rio de Janeiro katedra jau perkelta iš Praça XV į naująją – Avenida Chile. Didingoj procesijoje buvo perkeltos istorinės ir religinės relikvijos bei kulto padargai: šv. Sebastijono statula, Kristaus kryžiaus gabalas (relikvija), vyskupo insignijos, Biblija ir pan.

Kenčiančio Kristaus koplyčioj, kuri kadaise buvo imperatoriaus koplyčia, o dabar Rio lietuvių asmeninės parapijos bažnyčia, pasiliks garsusis Kristus su Kryžiumi ir autentiška kryžiaus relikvija.

Gi naujojoj katedroj bus laikomos ir lotyniškos Mišios – kas sekmadienį 10 valandą.

LIETUVĖ – POLICININKĖ

Laikraštis informuoja, kad Ana Maria Geležauskas, lietuvių ateivių duktė, gyvenanti Vila Prudentėj, dirba policininke São Paule, žmogžudysčių tyrimo skyriuj. Jos ambicija – tapti policijos viršininkė – delegada. Dar lanko teisių fakultetą. Kas šeštadienį Policijos Akademijoj lavinasi šaudyme į taikinį. Ir gerai pataiko.

Laimėjo konkursą dviem policijos vietom; pasirinko nusikaltimo sritį (investigador); mat, čia gali geriau pareikšti savo gabumus.

Praėjusį gegužės mėnesį naktį, miesto centre – Av. São João – vienas pilietis nušovė darbininką – ir dingo. Tik vienas liudininkas galėjo nurodyti, kad tai buvo augštas, tvirto sudėjimo, juodbrūvas, tamsiais plaukais vyras. Ana Maria, su kitu tos pačios srities policininku, į 10 dienų susekė žmogžudį ir jį suėmė.

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS-SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99 – V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Limão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

A. A. STASYS DUTKUS

Maloniai kviečiame gimines, draugus ir artimuosius dalyvauti metinėse Mišiose už a. a. Stasį Dutkų š. m. gruodžio 5 d., 11 val. Rio de Janeiro senosios katedros koplyčioje.

KVIEČIA Į PARODĄ

Augštesnioji Meno Mokykla „Santa Marcelina“, rua dr. Emílio Ribas, 89 – perdizes kviečia į XVIII Meno parodą nuo 26.XI iki 5. 12, nuo 14 iki 21 val. Šį pakvietimą siunčia Ilda Dominas, kuri šioj mokykloj studijuoja. Tai nauja mūsų menininkė, kuriai geriausi linkėjimai.

MIRĖ LIETUVIS JĖZUITAS

Lapkričio 11 d. Čikagoje mirė lietuvis jėzuitas tėv. Kazys Pečkys, oaskutiniu laiku ėjęs ekonomo pareigas. Jis buvo gimęs 1918 m. Kybartuose, Lietuvoje. Įstojo 1937 m. į jėzuitų naujokyną Pagrižuvyje ir buvo įšventintas kunigu 1945 m. Olandijoje, kur studijavo teologiją. 1949 m. persikėlė į Paryžių ir ėjo Liet. Kat. Misijos Prancūzijoje direktoriaus pareigas. Nuo 1951 m. tris metus vi-karavo besikūriantioje Aušros Vartų parapijoje Montreal, Kanadoje. Nuo 1963 m. buvo aštuonerius metus jos klebonu. Savo nuosirdžiu darbu ir rūpesčiu parapijos reikalais užsitarnavo visų pagarbą ir meilę. Vėliau buvo liet. jėzuitų provincijos ir Čikagos namų ekonomu.

T. Pečkio ankstyva ir nelaukta mirtis yra didelis nuostolis lietuviams jėzuitams. Jų eilės retėja. Prieš pusmetį mirė jėzuitas t. Jonas Raibužis. Kitas neseniai gavo širdies smūgį, o dar kitas turi stipriai peržengusią arteriosklerozę, neleidžiančią jam normaliai dirbuotis.

CIPO, SP.

Naujoji Seserų pranciškiečių vyresnioji ses. Kathleen pereitą savaitę kelias dienas lankė Cipó ir susipažino su seserų darbu šiame São Paulo užmiestyje. Šiais metais pastatyta antra salė „Casa da Criança“ sodyboje, kur priešmokyklinio amžiaus vaikai mokomi darbelių, abėcėlės, skaičių ir spalvų. Pamažu tebestatoma parapijos salė prie klebonijos. Darbas ilgai tęsiasi, nes sunku rasti gerų darbininkų. Prieš keletą metų pastatyta ambulatorija dar laukia daugelio įrengimų, bet jau nuolat joje budi sanitaras arba slaugė, o gydytojas atvyksta kartą per savaitę. Lietuvaitė ses. Suzana tikisi, kad Cipó miestelis susilauks greitosios pagalbos automobilio, ypač kad per rinkimus Embu-Guaçu prefektu buvo išrinktas Cipó gyventojas.

Sesuo Kathleen, perėmusi ses. Julijos pareigas, yra iš Š. Amerikos kilusi lietuvaitė ir daug metų dirbusi Brazilijoje.

DĖMESIO!

DĖMESIO S. PAULO LIETUVIŲ KOLONIJA

Jau praėjo pora metų, kaip S. Paulo koloniją apleido amžinbėn iškeliavęs A. A. buvęs mokytojas ir lietuviškųjų mokyklų pirmasis inspektorius, SIMAS BAKŠYS.

Jo palaikai, kaip nedaugeliui žinoma, buvo palaidoti CURUÇA kapinėse – Santo André priklausančioje provincijoje. Bet.. Laikas bėga ir nepamatysime, kaip praeis dar pora metų ir jo palaikai bus sunaikinti-palaidoti bendrame kape.

A.A. SIMAS BAKŠYS, kaip žinome, nepaliko turtų, bet kaip pedagogas, lietuviškųjų mokyklų mokytojas čionai, S. Paulo mieste – paliko šimtus išauklėtų lietuvių dar ir šiandien lietuviškai tebekalbantiųjų. Tai buvę jo mokyklos mokiniai. Tikiu, kad ne vienam iš jų TIK jis įkvėpė lietuviškąją meilę savajam kraštui per lietuviškąjį žodį. Tad šiuo trumpu laišku-atsišaukimu norėčiau atkreipti dėmesį į išauklėtų buvusių mokinių ir kartu lietuviško visuomenės elito-organizacijų vadų, kad gal jau laikas daryti kokius nors žygius, kad mes visi bendromis jėgomis pasirūpintume jo palaikų perkėlimu į saugesnę vietą, kurioj gal galėtų ilsėtis amžinai nejudinami.

Kiek man žinoma, Lietuvoje liko jo žmona Marija Bakšienė, sūnus dr. Perkūnas Bakšys ir JAV sūnėnas dr. Pranas Sutkus.

Šiuo metu jo antkapį galima atpažinti iš šio vienintelio visose CURUÇA kapinėse esančio marmuro lentoje įrašo lietuvių kalboje:

“MOKYTOJAS, MOKYKLŲ INSPEKTORIUS BRAZILIJOJE IR RAŠYTOJAS SIMAS BAKŠYS”...

Meldutis Laupinaitis

RUOŠIASI VEDYBOMS

Buenos Aires sausio 8 susituoks Nelida Zavickaitė su Jonu Baltrūnu. Abu yra viešėje São Paule ir priklausė Argentinoje Jaunimo kongreso komitetui.

Vasario 16 gimnazijoje Vokietijoje gruodžio 6 vesis gimnazijos mokytojas Algis Stankus, kilęs iš Kanados, su Marija Saulaityte, gimnazijos bendrabaučio vedėja, iš JAV, du kart viešėjusi São Paule.

• Šeima be lietuviško laikraščio – židinys be tautinės ugnies

MŪSŲ ŽINIOS

LIETUVIŠKOS SODYBOS REIKALAI

Spalio 22 Vila Zelinos klebonijoje įvyko susirinkimas asmenų, kurie nori įsigyti savo nuosavus sklypus lietuviškoje sodyboje. Buvo nutartas pirkimo ir mokėjimo sąlygos. Kiekvienas noris įsigyti 1000 kvadratinį metrų sklypą mokės 10.000,00 kruzeirų iš karto ir vienuolika mėnesių po 1.000,00. Iki šiol yra įsirašę 32 asmenys.

Sekantis sodybininkų susirinkimas buvo lapkričio 29.

PIRKINYS

Yra perkamas 10 alkierių sklypas labai gražioj geografinėje padėtyje, su savu vandeniu ir mišku. Jame bus įrengta jaunimo stovykla, senelių namai ir lietuviškas kaimas su 50 gyventojų.

Lapkričio 24 buvo nuvykę į Atibają Algirdas Sliesoraitis, Jonas Tatarūnas ir kun. Juozas Šeškevičius. Smulkiai buvo sutarta pirkimo ir mokėjimo sąlygos. Surašyta pirkimo sutarties metmenys ir, po advokatų peržiūrėjimo, sutartis pasirašyta lapkričio 29.

Tuo būdu bus realizuota sena kolonijos svajonė. Pirkėjai tikisi, kad su visų lietuvių pagalba užsitraukiama skola bus išmokėta.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Su iškilminga vakariene ir šauniu orkestru Naujųjų Metų sutikimas jaunimo stovyklos ir senelių namų naudai ruošiamas Vila Zelinos Seselių pranciškiečių salėje.

Komiteto posėdis įvyks gruodžio 2 d., ketvirtadienį, 20:30 val. Vila Zelinos klebonijoje. Organizavimo iniciatyvos ėmėsi L. K. B. Choras ir šv. Juozapo Bendruomenės valdyba.

• Lietuviškoji šeima yra mažoji Lietuva, kurioje auga ateities tauta

IMIGRANTŲ DIENA

Visoje Brazilijoje pereiną sekmdienį buvo švenčiama Imigrantų diena. Sanpaulyje visų imigrantų atstovai susirinko padėkos Mišioms Švč. Sakramento bažnyčioje, Paraíso. Lietuvius atstovavo būrelis tautiečių, kunigai kleb. T. P. Daugintis, kun. Šileika, V. Pupinis, ir „Rūtelės“ šokėjai. Per vaišes jie gražiai pasirodė, sušokdami tris šokius. Laimėjo daug plojimų.

IMIGRANTAI TELEVIZIJOJE

Lapkričio 28, Imigrantų dieną, TV Cultura São Paule parodė vienos valandos specialią programą apie São Paule gyvenančius ateivius, paruoštą anglo Rex Endsleigh. Pirmoji vieta teko lietuviams.

Naturalizuotų Brazilijos piliečių draugijos ilgametis pirmininkas Arnaldas Felmanas, Nepriklausomos Lietuvos pagerbtas Gedimino ordinu, paaiškino apie sąjungos kovas už įpiliētintų teises, kurios seniau buvo gerokai suvaržytos. Iš Lietuvos kilusio pirmi

vos kilusio pramonininko žodžius papildė buvęs federalinio seimo narys Cunha Bueno, iškovojęs naturalizuotiems palankių įstatymų.

Grojant „Blezingelés“ muziką, prieš spalvotos televizijos ekraną pasirodė keliolika istorinių lietuvių imigracijos fotografijų: pirmieji šiaudiniai imigrantų namai ir tie patys po dešimties metų, jau gražūs mūriniai, „Nova Lituânia“ kolonija, gegužinė Vila Galvão, Bom Retiro sportininkų išvyka, Mookos mokyklos mokinių grupė, P. das Nações mokyklos atidarymas,

Vila Zelinos bažnyčios šventinimo vaizdas, Jaunimo šventės gyvasis paveikslas, Vila Zelinos bažnyčia ir aikštė iš lėktuvo, lietuviai prie São Paulo katedros po 1968 m. Lietuvos Nepriklausomybės penkiasdešimtmečio pamaldų, „Nemuno“ šokėjai ir japonų pravedamos metinės folkloro šventės dalyviai. Muzikai baigiantis, televizija parodė lietuvių imigracijos Penkiasdešimtmečio ženklą.

Apie lietuvius kalbėjo Branca Ribeiro apklausinėjamas kap. Juozas Čiuvinškas, paaiškindamas apie apytikrą lietuvių skaičių gyvenamas sritis, amatus ir profesijas, apie dabartinę Lietuvos padėtį, lietuvių kovą už tautinę gyvybę ir laisvės viltį.

Lietuvius sekė lenkų atstovas, čekoslovakas, vengras, žydas, užsieniečiams policijos tarnautojas. Kiekvienos tautybės pokalbis pavaizduotas fotografijomis iš krašto ar imigracijos pradžios, o programa baigėsi vengrų 1956 sukilimo filmele. Visų tautybių vardu kalbėjo vyresnio amžiaus vyrai.

Programai lietuvių fotografijas parūpino Penkiasdešimtmečio komitetas.

JAUNIMO REKOLEKCIJOS

Prieškalėdinės jaunimo (virš 15 metų amžiaus) susikaupimo dienos kviečiamos už miesto gruodžio 11-12. Pokalbius praves Algis ir Vanda Pumpučiai, Eugenija ir Vytas Bacevičiai, Silvija Bendraitytė, k. A. Saulaitis ir kiti. Informacijų kreiptis į V. ir E. Bacevičius ir į k. A. Saulaitį.

BUVUSIUS AUŠROS CHORO CHORISTUS

STASĘ IR VLADĄ
JURGUČIUS

SVEIKINAME 25 METŲ VEDYBINIO
GYVENIMO PROGA, LINKĖDAMI
SEKMĖS IR GAUSIOS DIEVO PALAIMOS.

BUVUSIS AUŠROS CHORAS

LANKYS TAUTIEČIUS

T. P. Daugintis ir kun. St. Šileika ateinančiomis savaitėmis lankys V. Libaneza, V. Industrial, Santa Teresinha, Parque das Nações, Vila Barcelona, V. Gerti, Lapa ir V. Anastácio lietuvių katalikų šeimas.

VEIKLOS KALENDORIUS

Gruodžio 3, 20 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas pas inž. Algirdą Idiką. rua Maestro Chiafarelli, 736 – Jardim Paulista. Tel. 282-2919.

Gruodžio 10 d., 20:30 val. BLB-nės Tarybos-Valdybos posėdis šv. Kazimiero p-jos patalpose.

Gruodžio 11-12 prieškalėdinis jaunimo susikaupimas.

Gruodžio 26, Jaunimo šventė Vila Zelinoj

Sausio 29, 10 val.: PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas pas inž. Leonardą Mitulį jo vasarvietėj – Estrada Raposo Tavares. Tel. 273-6434 (rezidencija – SP).

vasario 3 - 20, „Nemuno“ koncertinė kelionė į Montevideo, Buenos Aires ir Berisso.

NB. Reikia iš anksto sužinoti, nustatyti ir suprogramuoti įvairių kalėdinių manifestacijų ciklą, kad būtų galima mažiau nesklاندum.

*****
SKAITYKIT IR PLATINKIT
MŪSŲ LIETUVĄ!
*****

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA CHUVAS DE TODOS OS TIPOS. PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS MINI-SOMBRINHAS. TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inov. Estabim: 104.619.07

C. G. C. 01.883.009/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

SEMANARIO

NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
Dr. JOSÉ FERREIRA CARRATO

Redige: Equipe Editorial
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 105 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 500 kr. Paskiro numerio kaina: 2,00 kr. Užuojaus ir sveikinimai nuo 40 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti: „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Ne naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiais redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmdienio vakaro.